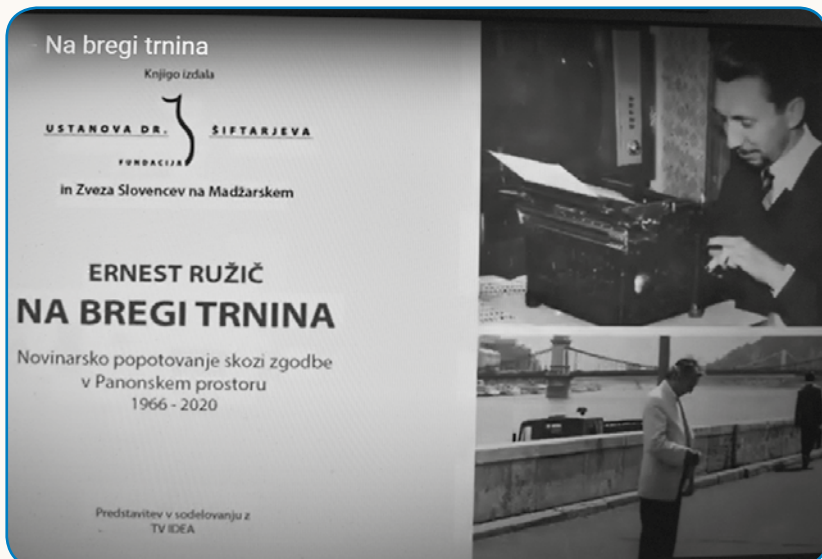

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. junija 2021 - Leto XXXI, št. 23

NA BREGI TRNINA

Obnavlja se sakalauvska cerkev
stran 3

Anže Kopitar
stran 7

Štrikaš, steri je z meuv vret raso
stran 8

NA BREGI TRNINA

V počastitev 80. obletnice rojstva Ernesta Ružiča - novinarja, pisatelja, pesnika, in dolgoletnega sodelavca ter prijatelja - sta Usta-

negovim očetom Vanekom. Ne-koč, ko sta kramljala ob kozarcu vina, mu je dal tudi besedo, da bo ob sklenitvi svoje profesionalne

nas širom po Sloveniji. V Porabje je začel zahajati še takrat, ko Slovenci nismo imeli svoje organizacije. Bil je zraven, ko se je

stavila Klauđija Sedar: »Bilo mi je v ponos in v čast, ko me je povabil, da sem kot urednica knjige lahko del njegovih zgodb.

sem del teh pogovorov dodala sama. Na ta način sem poskušala približati tisto, kar je želel sam dodati,« je izpostavila ured-

O knjigi se je novinar Marjan Dora pogovarjal z urednico Klauđijo Sedar

nova dr. Šiftarjeva fundacija in Zveza Slovencev na Madžarskem ob podpori Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu izdali spomine o njegovi več kot štiri desetletja dolgi novinarski

novinarske poti napisal knjigo, v kateri pa ne bodo samo spomini, ampak tudi avtentične besede sogovornikov, shranjene na tonskih zapisih. »Vedeli smo za to njegovo obljubo in tudi to, da bo

Svoje spomine na sodelovanje z Ernestom Ružičem so v televizijski oddaji prispevali tudi: nekdanji svetovalec vlade za narodnosti Geza Bačič, nekdanji veleposlanik Republike Slovenije na Madžarskem Ferenc Hajos, raziskovalec na Inštitutu za narodnostna vprašanja in nekdanji generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih, predsednica Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko - Pavlova hiša Susanne Weitlaner, profesorica in pisateljica Norma Bale, dolgoletni novinar časopisa Delo Ivan Gerenčer in urednica časopisa Porabje Marijana Sukič, ki je prispevala tudi spremno besedo h knjigi. Glasbeni program za televizijsko oddajo so pripravili: Dejan Berden, Marjan Farič, Anja Kutoš, Andi Sobočan, pa tudi Dušan Mukič in Anita Vajda, ki sta zapela Ružiču zelo ljubo porabsko pesem, po kateri je knjiga tudi poimenovana. Prireditelj je povezovala Helena Vrbnjak.

Fotografija iz Ernestovega arhiva: leta 2011 je Ernest Ružič prejel od takratnega predsednika Danila Türka red za zasluge

To je bilo novembra 2019. Čez nekaj dni, bilo je 5. decembra, sem po elektronski pošti prejela njegove zgodbe, s pripisom, da mi to pošilja Miklavž. V načrtu sta imela srečanje ob kavi, na ka-

nica knjige in povedala tudi to, da je Ernest Ružič leta 2011 iz rok takratnega predsednika države dr. Danila Türka prejel državno odlikovanje, red za zasluge. Tega dogodka se v knjigi spominja z

Sozaložnik knjige je Zveza Slovencev na Madžarskem, na predstavitvi je sodelovala tudi predsednica Andrea Kovács

poti. Predstavitve knjige z naslovom Na bregi trnina in podnaslovom Novinarsko popotovanje skozi zgodbe v Panonskem prostoru 1966-2020 zaradi znanih razmer ni potekala v živo, ampak v obliki posnete televizijske oddaje, ki jo je predvajala murskosoboška televizija TV IDEA-KANAL 10, lahko pa si jo ogledate tudi na njihovem youtube kanalu.

Marjan Šiftar, podpredsednik uprave Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija, je v uvodu pojasnil, da je gradivo za knjigo avtor začel zbirati sam, po njegovi smrti pa je delo dokončala dr. Klauđija Sedar, ki je knjigo tudi uredila. Šiftar je tudi spomnil, da je Ernest Ružič dolga leta prijateljeval z

v knjigi na najbolj preprost in pristen način popisal svoja potovanja med Porabske Slovence, Slovence v avstrijski zvezni deželi Štajerski in gradiščanske Hrvate v Avstriji,« je izpostavil Šiftar in pojasnil, da je bila po Ružičevi prerani smrti odločitev, da Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija dokonča njegovo delo in izda knjigo, samoumevna, pa tudi ena od prioritet njihovega delovanja. Kot sozaložnico so k sodelovanju povabili še Zvezo Slovencev na Madžarskem. Po besedah predsednice Andree Kovács je bil Ernest Ružič dober poznavalec Slovenskega Porabja, saj se je več kot 40 let ukvarjal z manjšinsko politiko: »Poročal je o nas in nesel glas o

ustanovila naša Zveza, s katero je tudi izredno dobro sodeloval. Bil je zraven pri vseh dogodkih, mejnikih, ki so bili pomembni za našo narodno skupnost.« Izid knjige Na bregi trnina je pozdravila tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch: »Ernest Ružič je bil človek, zaradi katerega so danes Porabski Slovenci v Sloveniji bolj poznani, hkrati pa Porabski Slovenci vedo o Sloveniji več, kot bi sicer vedeli.«

Ob pomoči novinarja Marjana Dore je Ružičevo knjigo, v kateri so objavljeni njegovi do zdaj še neobjavljeni zapisi o novinarskem delu, pa tudi njegov pogled na takratne čase in razmere, pred-

terem bi dorekla podrobnosti, a do njega zaradi zimskih razmer ni prišlo, nakar je 11. januarja lani Ernest Ružič sklenil svojo življenjsko pot. »V spremni besedi je Ernest Ružič zapisal, kaj vse bomo našli in kaj bo knjiga vsebovala. Razdeljena naj bi bila na tri dele, zgodbe, pogovore in fotografije. Kmalu sem ugotovila, da manjka nekaj gradiva, saj sem imela 22 zgodb, pri sklopu pogovori pa sem našla le uvodni nagovor, ni pa bilo intervjuev oziroma izpisanih najpomembnejših delov pogovorov. Ob pomoči njegovega sina Igorja, ki mi je poslal izpiske njegovih pogovorov, narejenih za radijsko oddajo Sotočja,

rahlo grenkobo, ker mediji, tudi v domači regiji, temu niso posvetili posebne pozornosti. »Z določeno mero razočaranja, sicer skromno, se je dotaknil tega, vendarle pa je potrebno povedati, da je bil zelo ponosen na to odlikovanje. Žalosten je bil le, da v širši javnosti to ni bilo bolj predstavljeno,« je še poudarila Klauđija Sedar. Po besedah Marjana Dore je knjiga tudi neke vrste enciklopedija vseh, »ki se v tem delu Evrope ukvarjajo z narodnostnimi politikami in je zato neke vrste imenik ljudi, ki so postavljali narodnostno politiko takšno, kot jo danes imamo.«

Silva Eöry

Obnavlja se sakalauvska cerkev

Sakalauvska kapejlo so zozidali leta 1922 s penezami Sakalauvčarov, šteri so pred

so vlažni bili pa je vse plesnivo grtivalo. Če se začne edna cerkev obnavlati, te trbej z izo-

V sakalauvskej kapejli má mesto kauli stau lüdi - zdaj je prazna, njene stene so gaule

prvov svetovnov bojnov odišli v Meriko. Za patronuškinjo male cerkve so odebrali Srpno Mardjo, štere svetek so tistoga ipa držali eške 2. juliuša, gda se je začnila žetva.

Leta 2000 so kapejlo polepšali, dosta penez so cujdali tisti Sakalauvčarge z Merike pa Švajca, šteri so po revoluciji leta 1956 taodišli. Tistoga ipa je pomagala Državna slovenska samouprava tō, depa varaški slovenski generalni konzul Zlatko Muršec ranč tak. Popravili so strejo pa tōrem, dali so napraviti radijsko vōro.

Mala cerkev v Sakalauvci je od zvüna cejlak nauvo, žuto farbo dobila leta 2011, gda so paul leg farbanja vōminili eške vsa okna pa dveri tō. Tistoga ipa so dosta penez dali domanji vōrnicke, največ držina Rogan.

Stené kapejle pa so eške dale vlažne ostale, zatok je bila potrejbna temeljita obnauva. Z delom so začnili letos sprtoleti, peneze je spravila Državna slovenska samouprava. V praznoj cerkvi z gaulimi stenami smo se od obnove pogučavali s predsednikom krovne organizacije Karelom Holecom.

-Karči, zakoj je trbōlo tau kapejlo gorobnauviti?

»Zozidali so go stau lejt nazaj, tistoga reda so cerkve eške brezi vodne izolacije zidali. V slejdnjom časi se je že fejst vidlo, ka so stené mokre, cügli

lacijov začniti, ka aj stené süje baudejo. Drügo de se po tistom delalo, tačas nema smisla, ka bi stoj farbo pa vōpopravlo. Vse leko pá vlažno grata, pa za par lejt de vse tak, kak smo začnili.«

En tau sténé - hidroizolacijo more dobiti od znautra pa zvüna, ka bi se več nej vlašila

-Ka trbej eške zvün izolacije napraviti?

»Spodkar na srteli se je že napravau nauvi beton, cejlo zemlau so vōpobrali. Inda svejta so nej bili dobri fundamenti, beton so eške nej nūcali. Nauve klopi baudejo, slovenska narodnostna samouprava dá obnauviti oltar. Zvüna se napravijo strejšnice, ka bi voda s streje nej pá pod sténé tekla. Te bi ranč tam bili, ka bi vse pá vlažno bilau. Tau je nej málo delo, pri enoj cekvi je vse veuko delo, ka se dela.«

-Za takšo veuko delo penezge tō trbejo. Od kec je Državna

slovenska samouprava pomauč spravila?

»Obnovitev je Vlada Madžarske letos podprla z 20 miljauni, drügo leto pa eške s 15 miljauni forintov. S tauga se vse tak napravi, ka de se duga lejta nej trbōlo spravlati s kapejlov. Gda so leta 2000 obnavlali, so nej meli telko lastnoga deleža (önrész), ka bi do vekši penez prišli. Nej so mogli napraviti izolacijo, vej je pa tau draga tehnologija, štera košta več miljaunov forintov. Tisto, ka so tistoga reda dolapofarbali, vōpopravili, je vse mokro gratalo. Zdaj s tejm penezami, s tauv tehnologijov leko dosegnemo, ka do sténé süje, pa de vse dolgo-dugo v redi.«

-Zakoj vaša organizacija tak fejst podpira cerkveno življenje v Porabji?

»Če ščemo gordržati porabsko kulturo pa gezik, je za nas fejst

potrebna vōra tō. Vejmo, ka je porabsko lüstvo vsikdar trnok bogaboječo bilau. Gnesdén vidimo, ka zaman mamō moderne tehnologije, itak se má zgoditi, ka se cejli svejt dolastavi zavolo ednoga viruša. Lüstvo pa je dostakrat tak, ka nejma vüpanje. Kama se leko obrné po pomauč, gda že k drügoma ne more, če nej k Bau-gi? Prvim je lüstvo tō molilo in prosilo pomauč. Če ščemo pomagati, moremo oprvim cerkev v red vzeti, aj lüstvo má kama titi. Zatok nam je tak važno, aj cerkve v redi baudejo.«

-dm-

Pod Srebrnim bregom ...

... je skur vse, kak je bilau. Od slovenskoga kraja pripovejdamo, na sterom se je vsefele trausilo, eške nika se je nej vōtrausilo. Od koga pripovejdamo? Od toga, ka politični lideri tadale vsikši na svojom trauni sedijo. Je pa pošteno tresnolo, kak bi kakša nej najbolje mala granata eksplodejala. Ja, vse policajske vōre, doj povejdano več lüdi na enon mesti biti pa tau, ka se je v časi epidemije nej smelo iz enoga v drugi varaš, je zdaj za vcejlak naupek vōzglaseno. Povejmo bole včeno; ustavna biroviija, najbolje naprej valaun biroviija v Sloveniji, je vse tau povejdano za nezakonito vōzglasila. Nezakonito nika drugo ne znamenüje, kak samo tau, ka tej regul spoj nej bi smelo biti. Slovenci spoj ne bi smeli po ousmoj vōri že doma biti, leko bi vsi na stadionaj bili pa kak najbolje bi leko na pokapanja, na maurdje, k žlati ojdli. Tau je zdaj vōprišlo, gda je epidemija skur na taminaula, gda je že vse vküper nekak normalno. Zdaj se pitanje postavlja; sto za tau de gorzglaseni? Vejmo, če kakšen vcejlak prausni človek kaj naupek naredi, najprva ga policajge v roke vzememo, po tejm pa že se na biroviiji mora nut zglasiti, vauza pa tō nej daleč gé. De sto zatoga volo, ka vse tisto je vcejlak naaupek bilau, gorzglaseni? Brodim, ka zatoga volo nikomi eden vlas z glave nede spadno. Kelko kvara so te regule prinesle, se nigdar nede vedlo pa nej zvedlo.

Vej se pa, ka premier Janez Janša mora na biroviijo. Leta 2016 je dvema novinarkama nacionalnoga tevena na twitti napiso, ka sta prostitutki. Ženski sta ga gorzglasili, aj plača, ka njivi je zban-tüvo. Do toga pa je prišlo po tejm, gda sta ne teveni vōdali nej najbolje lejpo istino od njegve partije SDS. Janša je po svoji stari šegi nej argumente na sto dau, leko, ka od čemerov, je ženski žalō. Depa cejla procedura se na biroviiji že tak dolgo vleče, ka pomalek vse vküper že staro grata. S tejm se vse zgotovi pa po tistom nikomi nika. Nisterni rejsan vejo procese do kraja vlejčti, ka njim čas zapovej, dojde!

Nikak pa Luki Dončiči ne dojde, ka bi nej nauve pa nauve rekorde v ligi NBA postavlo. Tam v Merki kuman eške paunijo, gda je kakši mladi košarkar tau na parketi zmejs med dvema košoma delo, kak mladi Slovenec vej delati. Njegov 3x2 so že legendarni. Tau, 3x2 znamenüje, ka je trikrat asistejro deset ali večkrat, ka je več kak deset košov dau pa več kak desetkrat blokejro. Zadnji njegvi takšen velki »boom« je biu, gda je v malo več kak pau tekme 44-krat košov dau. Njegov Dallas je tō zavolo njega vse baukši. Nevola je samo ta, ka svojim padašom v reprezentanci eške ne more pomočiti na kvalifikacijaj za velka prvenstva. Luka je ostano, kakšen je biu, nika se vō ne meče, ostano je na zemlej. Pa tō zavolo njegovoga karaktera ga lidge radi majo, nej samo tisti, steri za njegov klub pesnice stiskavajo.

Moram eške malo nazaj na teren covid-19 staupiti. Tau je najbolje nauva informacija, ka je do nas prišla. Madžarska je Sloveniji 300 000 inekcij AstraZeneca posaudila. S tejm naj bi že turstična sezona »zdrava« bila. V oči pa boda neka drugo. Vse tau se je zgodli vküper s tejm, gda je madžarska banka OTP za nej ranč velke pejneze Nauvo kreditno banko Maribor doj küpila. Je tau vküper eno z drugim šlau pa so inekcije samo dar, ka so fal do banke prišli?

Naš Srebrni breg neka od toga vej, depa neške nika vōovaditi. Bole samo sam stodji pa čaka, ka do dun na njem lisičice pa grbanji začnili rasti.

Miki Roš

PREKMURJE

Zdravdije

Nacionalni inštitut za javno zdravje je vödau podatke o zdravdji prebivalcov slovenskih občin, steri kažejo, kakše je bilau stanje v cajti pred epidemijo covid-19. Tak kaže, ka se v Sloveniji stanje baukša (vüpaismo, ka tak tüdi ostane, čiglij je zavolo epidemije najvekša nevolau tau, ka lidge ne morejo priti do padarov tak brž, kak so prva), po drügi strani pa se je v 74 procentov slovenskih občin zvekšalo število tistih, steri berejo vrastva zavolo cukernoga betega, več je srčnih kapi, pa tüdi več je takših, starih nad 65 let, steri majo strejti kolk. Več je tüdi tistih, steri zbetežajo za rakom.

Tüdi v Pomurji so opazili upad splošne umrljivosti, ali je ta ške furt vekša, kak je slovensko povpreče. Med pomurskimi občinami po stopnji splošne umrljivosti (tau pomeni umrljivost ne glede na vzrok smrti) negativno izstopa Občina Cankova, gé je splošna stopnja umrljivosti 1356,9 na sto gezero prebivalcov. Najmenša stopnja splošne umrljivosti je v Občini Veržej (770,4 na sto gezero prebivalcov). Slovensko povpreče je 929,8. Stopnja umrljivosti zavolo vsej vrst raka je med pomurskimi občinami najvišiša v Občini Kuzma, gé znaša 299,8, najnižiša pa v Občini Hodoš, gé je 64,9 na sto gezero prebivalcov. V primerjavi s Slovenijo je v Pomurji več tistih, steri berejo vrastva zavolo povišanoga krvnoga tlaka in cukernoga betega, pa tüdi več je tistih, steri doživejo srčno in možgansko kap. Razvoj zdravstvenoga sistema in dostopnost zdravstvenih storitev se v najbolje vzhodni slovenski regiji baukša tüdi zavolo toga, ka velka večina sodelüvle v vsej trej nacionalnih presejalni programaj (szürö program) (Zora, Svit in Dora), steri so namenjeni odkrivanji najbolje po gaustih rakavih betegov.

Silva Eöry

Glasba nas bogati, povezuje, združuje in se oglašä čisto pövsod ...

MADŽARSKI IN SLOVENSKI GLASBENIKI SKOZI ČAS IN PROSTOR (2)

Madžarska, 1

Madžarsko in njeno krajino, torej tudi Panonsko kotlino-nižino, v glasbenem pogledu

Skladatelj, kot sta bila F. Liszt in J. Brahms, je pritegnila energičnost in vznemirljivost »ciganske« plesne glasbe in kar je neposredno vodilo k (madžarski) rapsodiji

in v morda malce oddaljenem pogledu zagotovo zaznamuje *madžarska rapsodija*. Beseda pomeni epsko pesem, ki jo je pel ali recitiral rapsod, potujoči pevec (epskih) pesmi v antiki, stari Grčiji. Ta sicer univerzalno izvira iz grške glasbe (18.-19. stol.), zaznamuje pa jo njena vokalna, predvsem pa instrumentalna izvedba v prosti obliki in pogosto z uporabo ljudskih napevov. Med prirejenimi *madžarskimi rapsodijami* (komponirane 1846-1885) so bile umetniško obravnavane po Lisztovi zaslugi, torej zlasti po zaslugi še enega najvidnejših Madžarov. Sloviti Franz Liszt (1811-1886; *Mazeppa*, 1854; *Hungaria*, 1856; *Madžarske rapsodije*; *Madžarska maša ob kronanju*, 1867 idr.) je veliko prispeval k njeni uveljavitvi. Mnoge *madžarske rapsodije* so vključevale veliko 3-delno obliko, njihova tematska invencija pa je ustrezala rapsodičnemu značaju in bila skoraj pripovedno baladna, vendar brez naslonitve na ljudsko motiviko. Vanje

je Liszt pogosto vključeval tudi motive madžarskih mestnih ljudskih melodij. V zasedbi solističnega klavirja z orkestrom so bile to pogosto *rapsodije*.

Tu je opus nemškega romantičnega Johannes Brahmsa (1833-1897; *Madžarski plesi*, 1873; *rapsodije*; *8 ciganskih pesmi*; *ljudske pesmi* idr.). V 20. stol. je med drugimi po vzoru F. Liszta, a v popolnoma novem slogu, zložil dve *rapsodiji* Madžar Béla Bartók (1881-1945). Znane *rapsodije* s folklornimi elementi so še *Slovenske rapsodije* Čeha An-

Tisto, kar je B. Bartók odkril o deželi, ljudeh in glasbi, pa se je zelo razlikovalo od romantičnih vtisov o Madžarski; tokrat je bil Bartók na Blatnem jezeru

tonina Dvořaka (1841-1904), *Romunske rapsodije* Romuna Georgea Enescuja (1881-1955), *Židovska rapsodija* Švicarja Ernesta Blocha (1880-1959), medtem ko je že na meji jazzovske glasbe *Rapsodija v modrem* Američana Geoga Gershwin (1898-1937), zložena z elementi jazz. Poseben primer je Brahmsova *Rapsodi-*

ja za alt in (moški) zbor z orkestrom (1869), ki je po obliki pravzaprav *kantata*, tj. umetna pesem ali skladba za zbor in orkester, zlasti cerkvena. Izmed *rapsodij* najdemo na juž-

njegov klavirski ciklus 21 plesov za klavir (solo), od katerih so 1., 3. in 10. inštrumentirani za (simfonični) orkester. Ples št. 5 v fis-molu je najbolj značilen in popularen. Sicer pa

B. Bartók je želja, da bi spoznal »pravi« duh domovine, ljudi in (ljudske) glasbe, leta 1904 vodila pot na številna potovanja po vsej podeželski Madžarski

noslovanskem prostoru še dve (hrvaški) *rapsodiji* za violino in komorni orkester: *Slepačka* in *Žetelačka* (1928) Hrvata Frana Lhotke (1883-1962), dve

rapsodiji (na motive slovenskih ljudskih pesmi) za violino in klavir (obe 1955, druga prirejena tudi za orkester) Slovenca Marijana Lipovška (1910-1995), *Rapsodija* za klavir in orkester (1944) Srba Stevana Hristića (1885-1958), dve *Jugoslovanski rapsodiji* (od štiri): zv. 1 in 2 (za klavir solo), 4. = *Jugoslovanska (Koroška)* idr.

Od *madžarske rapsodije* do plesov ni bilo daleč. Za vso glasbo, ki je kakorkoli in kolikor koli povezana s folkloro, pa je prav plesnost tisti element, ki je najbolj izpostavljen ali celo poudarjen v tovrstni glasbi. V prenosu izvornih *madžarskih plesov* na umetniški in koncertni oder spet prednjači ne-Madžar, Nemec J. Brahms. Inspirirale so

so med Madžari in njihovimi glasbeniki, pa naj si bodo to avtorji, ustvarjalci-skladatelji ali/in poustvarjalci-izvajalci, še nekatera imena. Morda Franz Lehár (1870-1948; opereti *Vesela vdova* in *Dežela smehljaja*), Ernest Dohnányi (1877-1945; oratorij *Cantus Vitae*), Emmrich Kálmán (1882-1953; opereti *Kneginja čardaša* in *Grofica Marica*), Zoltán Kodály (1882-1967; *Plesi iz Galante*, *Madžarski rondo* za violončelo in klavir, *Háry János*, *Psalmus Hungaricus*) idr. niso tako neposredno (po)vezani ali izpostavljeni za *madžarsko rapsodijo*, ki smo jo izpostavili tokrat pri predstavitvi sosednje madžarske glasbe, ljudske ali/in umetne, umetniške glasbe. Pa vendarle je res, da je tudi njihova ustvarjena glasba vsaj posredno navezana na (madžarsko) ljudsko glasbo. Saj zanjo, torej za (posvetno) glasbo kot samo za enega od umetnostnih fenomenov, velja, da je po večini zrasla prav iz ljudske glasbe. Za cerkveno kot za njen pendant pa velja izvor v starokrščanskem Gregorijanskem koralu.

(Prihodnjič: *Madžarska in Franz Liszt*)

Franc Križnar

ZAKLJUČEK VRTČEVSKEGA LETA IN SLOVO VELIKIH OTROK OD VRTCA ŠTEVANOVCI

»Prav vesel iz vrtca grem. Mnogo lepega že vem. Pridno učil se bom v šoli, vrtca

Števanovci in se z njo poslovili od vrtca. Prvega septembra bodo tako prvič prestopili šols-

v vrtec. Želimo jim, da bi še dolgo obujali spomine na lepe trenutke, ki so jih preživeli v

ostalim bodočim šolarjem pa predvsem želimo pogumen korak v šolo, kakor tudi veliko

Naši štirje bodoči šolarji iz Vrtca Števanovci

Vsi skupaj smo se predstavili s pesmicami in deklamacijami -Vrtec Števanovci

pa ne bom pozabil nikoli...« Tako so deklamirali pesmico štirje najstarejši otroci v Vrtcu

ki prag. Veseli smo, da so slovenski jezik spoznavali že od malih nog, ko so prvič vstopili

vrtcu in da bi ohranili otroško veselje do slovenskega jezika. Tako njim kot tudi vsem

pridobljenega znanja.

Zapisala:

Andreja Serdt Maučec

50 let Dvojezične osnovne šole II Lendava

MI ZMOREMO

Dvojezična osnovna šola II Lendava za otroke s posebnimi potrebami je obeležila petdeset let samostojne šole s slovesnostjo, ki so jo pripravili za šolarje na šoli in s spletno prireditvijo v gledališki in koncertni dvorani. Na praznovanju

Obletnico so učenci in učitelji obeležili tudi s svojo ustvarjalnostjo v prostorih šole

z naslovom Mi zmoremo so nastopili učenci in učitelji osnovne šole, ob ravnateljici šole Roberti Turk pa so o zgodovini in pomenu šole spregovorili še predstojnica Zavoda RS za šolstvo OE Murska Sobota Irena Kumer, lendavski župan Janez Magyar ter predsednik sveta Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti in poslanec v Državnem zboru Ferenc Horváth.

S svojim delom kot samostojni zavod je šola pričela leta 1971. Po dvajsetih letih delovanja so jo preimenovali v OŠ Jožeta Kramarja Juša. Po osamosvojitvi, od leta 1993, pa se ta pomembna lendavska izobraževalna ustanova imenuje Dvojezična osnovna šola II Lendava. Leta 2014 se je šola iz stare zgradbe v mestnem jedru Lendave preselila v nove prostore v Ulico heroja Mohorja. Sodobni in ustrežnejši prostori so tudi olajšali vzgojno-izobraževalno delo njihovih učiteljev.

Jože Gabor

(Fotografija: arhiv DOŠ II Lendava)

Državno srednješolsko tekmovanje iz slovenščine (OKTV)

Udeleženca ustnega dela tekmovanja 27. maja 2021 na Sombotelški slovenski samoupravi sta bila dijaka monoštrske Gimnazije Mihály Vörösmartyja Dóra Doszpot (11. letnik) in Zalán Lang (maturant). Pripravil ju je profesor Norbert Gerencsér. Članice komisije so bile: vodja Pedagoškega centra za narodnosti pri Uradu za šolstvo v Budimpešti Ágota Kállay in profesorici sombotelske univerze Ibolya Dončec Merkli ter Elizabeta Emberšič Škaper.

MK

Pripis uredništva: pisnega dela tekmovanja na šoli se je poleg omenjenih dijakov udeležil tudi maturant Loránd Császár. Z gimnazije so sporočili rezultate: 1. mesto v skupnem seštevku je dosegel Zalán Lang, 2. mesto Dóra Doszpot in 3. mesto Loránd Császár. Čestitke vsem trem!

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Vsigdar menje je travnikov

Kak v Železni županiji tak v Őrségu pa v Porabji se je fejest spremenilo poljedelstvo (gazdūvanja pavrov). Vsigdar menje je tisti, steri tak mislijo, ka iz zemle leko živejo pa leko, ka istino majo. Gnesden že samo sploy malo lūstva rodje, seje, sedi pa s senauv dela. Tau so tisti velki pavri, steri velke površine majo, velke njive pa sonžete delajo, depa male njive pa travniki gnesden so že tazapūščeni. Zaman se na leto dvakrat zmulča zavolo podpore, ka država da, od tauga samo lepše vōgleda pokrajina, dosta haska s toga nega. Zato ka tam, gde se samo mulča, tam v kratkom časi lejpa trava, rauže taminijo, samo zanikoj valaun trave ostanejo. Tau je pa zavolo toga, ka se dolazmulča, tisto tam prnej, nikdar nišče tau že ne pograbla vkūper. Dočas ka so bile krave, dočas so bili lejpi travniki tō, zato ka te se je trava pokosila, posišila pa domau odpelala. Na tej travnikaj so rauže cvele, fčele, matūri pa vsefele dravne stvarine so živele, sterim en tau so mali ftiči podjeli. Dočas ka so bile krave, je bila biodiverziteteta, zato ka eden od drūgoga je odvisen. Ranč bi nej mislili, če kakšna stvarina, trava ali žival premine, kak vpliva tau na vse, kak se leko zavolo toga narava spremeni.

Gnesden je velki problem divjačina. Tisti, steri še kaj pauvajo, se dosta tauzijo, ka brezi ograje pa električnoga pastira djeleni pa divje svinje vse na nikoj dejajo. Prvin je tō bila divjad pa itak nej bilau telko kvara kak zdaj. Zaka? Zato, ka dosta njiv se je delalo, dosta pavrov je pauvalo, etak pri ednom pavri je nej bilau telko kvara kak zdaj. Gda sta samo eden ali dva pavra v vesi, pa se divjad na njigvi njivaj pase. Tau je tō edna pelda, kak je vse zapleteno v naravi pa odvisno eden od drūgoga.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Predsedniki Slovenije, Nemčije in Portugalske o izzivih Evropske unije

Na povabilo slovenskega predsednika Boruta Pahorja sta bila na obisku na Brdu pri Kranju predsednik Portugalske republike Marcelo Rebelo de Sousa in predsednik Zvezne republike Nemčije Frank-Walter Steinmeier. Predsedniki držav, ki sestavljajo trenutni trio predsedujočih držav Svetu EU, so v pogovorih pred prihajajočim predsedovanjem Slovenije poudarili pomen enotnosti Evrope in evropske ideje. Da Slovenija ni v politični krizi, je pa v razmerah povečane politične negotovosti, je ob srečanju s predsednikoma Nemčije in Portugalske dejal predsednik republike Borut Pahor. Da o usodi vlade odločata vlada in parlament ter da to ni v pristojnosti predsednika republike, je še poudaril slovenski predsednik. Ocenil je, da je v slovenski politiki dovolj zrelosti in izkušenosti, da je sposobna predsedovanje Svetu EU izpolniti na visoki ravni pričakovanih vseh 27 članic po najboljših močeh.

Borut Pahor je po omenjenem srečanju portugalskega predsednika Marcela Rebelo de Sousa gostil še na dvodnevem uradnem obisku. Predsednika sta nadaljevala pogovor o temah, o katerih so trije predsedniki razpravljali že na delovnem srečanju na Brdu. Sogovornika sta ponovno poudarila pomen enotnosti Evrope in izrazila zavezanost evropski ideji. Obiskala sta visokotehnološko podjetje Sinergise, d. o. o., ki razvija geografske informacijske sisteme, v Kranju pa sta pred Prešernovim spomenikom odkrila »klop prijateljstva« med Slovenijo in Portugalsko. Prešernu je bil pri pisanju sonetov nesreče zgled največji portugalski pesnik Camoes in Prešeren se mu je poklonil tudi v svoji Glosi. Obisk sta nadaljevala na kranjski gimnaziji Franceta Prešerna Kranj, kjer sta se srečala z dijaki in se z njimi pogovarjala o evropski prihodnosti.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

NEPOZABNE ENOLETNICE

Enoletnice so tiste okrasne zelnate rastline, ki svoj življenjski cikel zaključijo v

ANGELONIJA ALI POLETNA ORHIDEJA: Je na videz občutljiva rastlina, v vročem polet-

LANTANA ALI SPREMINJEVALKA: Slovensko ime je dobila zaradi nenehnega

saditve na terasah in v korita.

GAZANIJA: Nekateri ji pravijo

Gomfrena je enoletnica za zasaditev gredic in za izdelavo bidermajer šopkov in aranžmajev

Angelonija ali poletna orhideja je primerna tudi za zasaditev velikih posod

enem letu. Zaradi bogatega cvetenja so praktična dopolnitev trajnic, skalnjakov in cvetličnih posod. Rastejo hitreje od drugih rastlin in hitro zapolnijo prazne prostore v zasaditvi. So idealna rešitev, da onemogočimo rast plevela, hkrati pa preprečimo izhlapevanje vode iz zemlje.

Gredice, terase, balkonska korita in grobovi kar vabijo za zasaditev z enoletnicami. Sadimo jih takrat, ko ni več bojazni za nizke temperature. Večina teh rastlin ljubi močno sonce in okrasno vrednost pokažejo prav v močnem žgočem soncu. Zato v sušnih razmerah potrebujejo več oskrbe, še posebej pomembno je redno zalivanje. Tako je zelo važno, da izberemo med ponudbo take, ki stresne situacije lažje prenašajo. Ob saditvi množičnega urejanja korit in gredic še niso najbolj privlačnega videza, zato jih radi spregledamo. Šele vrtnar ali poznavalec rastlin nas prepriča, da gre za res čudovite rastline.

Lantana ali spreminjevalka privablja številne metulje

ju preseneti z bogatim cvetenjem. Zraste do višine 30 cm. Cveti v beli, modri in rožnati barvi. Odstranjevanje cvetov ni potrebno. Dobro prenaša nekajdnevno izpostavljenost suši. Čudovito uspeva v mešanih zasaditvah v okrasnih posodah kot tudi na cvetličnih gredicah, izpostavljenih soncu. Najlepše je, če jih na gredice posadimo po več skupaj (vsaj tri), da povečamo učinek.

spreminjanja barve cveta. Na vrtnarijah lahko izbirate različne barve, od rumene, bele, rožnate do oranžne. Pri izbiri je podatek, kako bo rastlina rasla, pomemben, ker ji bomo le tako namenili dovolj prostora. Široke grmaste bomo sadili na gredice, kjer želimo, da prekrijejo večji del praznega prostora. Kompaktne so uporabne za zasaditev grobov. Prevešajóče pa za za-

kar gerbera. Prenaša sušno, vroče rastišče, zaradi osrednje globoke korenine dalj časa prenaša sušo. V Istri so rastline prezimne kot trajnice. So odlična zasaditev za balkonska in okenska korita. Paleta barv je od rumene, rožnate, ognjeno rdeče, progaste in tudi bele. Poraba vode je sorazmerno majhna.

GOMFRENA: Je manj poznana enoletnica, vendar nezahtevna kompaktna za zasaditev grobov, obrobkov ali gredic. Ustreza ji prostor na polnem soncu. Cvetovi so v močnih intenzivnih barvah kot so lila, oranžna, nežno roza in intenzivna bela barva. Ko so cvetovi popolnoma obarvani, jih lahko sušimo in uporabimo za izdelavo prekrasnih bidermajer šopkov in aranžmajev.

MORDA NISTE VEDELI ...

Da korenino rabarbare lahko posušimo in zmeljemo, tako pa dobimo odličen barvni material.

*Besedilo: Olga Varga
Fotografije: svetovni splet*

Erični slovenski športniki (15.)

ANŽE KOPITAR

Anže Kopitar, prvi slovenski hokejski igralec, steri je začno špilati v severnoameriški profesionalni hokejski ligi NHL, je gor raso v hokejski držini, vej pa je že njegov oča Matjaž biu slovenski reprezentant, sledkar pa tudi trener in selektor

Angeles Kingsi gratali prvaki lige NHL, k tomi pa je dosta prispevo tudi Kopitar. Tekme končnice so v njegovon rojstnon kraji Hrušici (pauleg Jesenic na Gorenjskon) napravile pravo navijaško evforijo. Pa tudi drugi ljubitelji hokeja v Slo-

Anže Kopitar je Slovenijo vodo na olimpijskih igraj v Sočiji

slovenske hokejske reprezentance. Gda je biu Anže star 16 lejt, je odišo špilat hokej na ledi na Švedsko, ge ga je te leta 2005 pričakala tudi novica, ka ga je kak 11. igralca na nabori vödabrala ekipa Los Angeles

veniji so vnoči večkrat gorstanili in so si poglednoli kakšno tekmo. V varaši angelov so Kopitar in njegovi krali že po dvej lejtaj ponovili svoj uspeh in so pa visiko v luft zdignili Stanleyev pokal, steroga

Zmagovalec lige NHL

Kings, za stero špila ške gnesden. V ligi NHL je najbalkši slovenski hokejist prvo paut špilo 6. oktobra 2006. V dvorani Honda Center je prauti klubi Anaheim Ducks dau dva gola. Po tiston, ka je v sezoni 2007/08 s klubon podpisno sedemletno pogodbo in so pripelali v klub ške več dobrih mladih hokejistov, so se Los Angeles Kingsi v sezoni 2009/10 prvo paut po sezoni 2001/2002 uvrstili v končnico, zadnji tau tekmovanja, ge se špilajo tekme za prvaka. S strani športnih novinarov je biu v ton cajti dvakrat vödabrani za najbalkšoga igralca sezone Los Angeles Kingsov. Leta 2012 so Los

dobi zmagovita ekipa v ligi NHL. V zadnjih lejtaj je ekipa Los Angeles Kings na žalost nej več mejla prilike, ka bi osvojila ške kakši naslov prvaka, vseeno pa je Anže Kopitar, steri je tudi kapetan, fontoški tau tej ekipe.

Anže Kopitar je cejli čas tudi fontoški tau slovenske reprezentance, za stero je nastopo tudi na petih svetovnih prvenstvih, od toga na štirih v najmočnejši elitni A-diviziji. Sodeloval je tudi pri prvon nastopi slovenske reprezentance na olimpijskon hokejskon turniri leta 2014 v Sočiji. Štiri leta sledkar je v Južni Koreji na žalost nej mogo pomagati Sloveniji, tak kak

Luštna tržnica z izdelki pomurskih ponudnikov

Na Luštni domačiji v Renkovcih so organizirali 5. Lušno tržnico s predstavitvijo in ponudbo izdelkov domače in umetnostne obrti, z domačo kulinariko in napitki ter drugimi izdelki po-

Sodelovali so ponudniki različnih izdelkov iz Prekmurja in Prlekije

Z ljudsko glasbo in plesi so se predstavili člani KUD Beltinci

murskih ponudnikov. Na etnološki sejmski prireditvi so s prodajo na stojnicah sodelovali ponudniki iz Prekmurja in Prlekije. Predstavili so tudi, kako se izdeluje izdelke iz koruznega ličja. Vsi sodelujoči ponudniki so bili veseli, da po več kot pol leta spet lahko svoje izdelke ponujajo na sejmskih prireditvah. Na voljo pa so bile tudi različne sorte paradiznikov, ki so jih pridelali v rastlinjaku podjetja Paradajz. Sodelovali so tudi člani Kulturno-umetniškega društva Beltinci, glasbenika in plesalca v prekmurskih folklornih kostumih, ki so nastopili s prekmursko ljudsko glasbo in plesi. Organizatorji etnološkega dogodka so bili podjetje Paradajz iz Renkovcev, občina Turnišče in Zadruga za razvoj podeželja Pomelaj iz Male Polane. Projekt Luštna tržnica sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, prvo pa so organizirali v začetku julija lani.

Besedilo in fotografije: Jože Gabor

so tudi drugi igralci lige NHL nej mogli svojin reprezentancan, vej pa je najmočnejša liga na svejti nej napravila običajnoga olimpijskoga odmora.

Anže Kopitar, steri z držino že duga lejta žive v Meriki, vsakšo leto po konci sezone pride domau v Slovenijo, ge se te vleti pripravla na nauvo sezono. Z ženo Ines, stero je spozno leta 2005, gda je bilau

v Maribori mladinsko svetovno hokejsko prvenstvo, sta se oženila leta 2013. Gostüvanje je bilau na Gradi Otočec. V zakoni sta se jima rodila čerka Neža in sin Jakob, fontoški tau držine pa je tudi pes Gustl.

(Kejpa na 1. strani: Držina Anžeta Kopitara.)

Silva Eöry
Kejpi: internet

... DO MADŽARSKE

Dobili bomo nove registrske tablice

Poleti leta 2022 bodo uvedli nove registrske tablice, ki bodo vsebovale dvakrat po dve črki in dve številki. Na sedaj veljavnih so tri črke in tri številke. Nove registrske tablice bodo dobila nova vozila od 1. junija 2022, stara vozila bodo lahko uporabljala sedanje registrske tablice. Nove označbe in znaki bodo dolgoročno zagotavljali identifikacijo vozil v državi. Registrska tablica bo v osnovi bele barve, na njej bo med dvojnima črkama grb Madžarske, ob strani v modrem polju 12 zvezd Evropske unije in črka H. Naravi prijazna vozila bodo dobila zelene registrske tablice. Lastniki vozil lahko zaprosijo tudi unikatne, enkratne registrske tablice, ki morajo vsebovati najmanj tri, največ šest črk in najmanj eno, največ štiri številke.

Tovarna za proizvodnjo cepiva

Po načrtih se bo v Debrecenu zgradila tovarna za proizvodnjo cepiv, ki naj bi stala 55 milijard forintov. Proizvodnja bi se začela v drugi polovici leta 2022, je javnost seznanil državni sekretar Ministrstva za tehnologijo in inovacije László György. Fideszova vlada se je o potrebi omenjene tovarne odločila že leta 2017 in pandemija covid-19 je potrdila in utemeljila takratno odločitev. Kot je državni sekretar izpostavil, patriotizem v gospodarstvu pomeni, da mora država na določenih področjih zagotoviti samooskrbo, ki je posebej pomembna v času izrednega stanja. »Tudi zadnje leto je pokazalo, da brez tega postane država ranljiva, kot smo to videli v »boju« za maske, razkužilo ali cepivo.«

Nalogo načrtovanja tovarne je pred štirimi leti dobila Univerza v Debrecenu, saj se mesto lahko pohvali s farmacevtsko tradicijo, hkrati lahko univerza zagotovi raziskovalno in razvojno zaledje. Po načrtih bi proizvajali vsa cepiva, ki jih potrebuje država. Obrat, ki bo proizvajal cepivo proti koronavirusu, bo začel delati že v drugi polovici naslednjega leta.

Štrikaš, steri je z meuv vret raso

Ančika Braunstein v Sombotelu žive, depa na Gorejnjom Seniki na Janezovom brejgi je gorrasla kak najmenša, tretja hči. Dvej sestere so več kak deset lejt starejše od nje, zavolo toga je bilau, ka so njau za dejte gledali, gda sta se z najstarejšo sestrov sprehajale. Ančika je ranč taša, kak so njena mama bili, rada pripovejda z lidami pa vsigdar je dobre vole. Tau je dobra nataura, spoj pa gnesden, gda vsikši samo leti, gda je dosta lüstva slabe vole. Dosta stari kejpov je erbala od mame, stere je iz rojstne iže domau v Sombotel odnesla. Med tejmi kejpji je nažalost dosta že tak stari, ka

že vsikšoga nej spoznala, nej čüda, vej pa je taši kejp, steri je že skur stau lejt star.

- *Ančika, kak ste se vi doma po iži zvali na Seniki?*

»Mi smo Sejpleni bili, nas so doma tak zvali, ge sem Sejplina Ančika.«

- *Dosta stari kejpov maš, od*

pitala, tak ka tiste sem te bola doma njala. Zdaj sem samo taše prinesla, gde vej, sto je na kejpji.«

- *Je eden stari papir, na sterom piše ime tvoje stare ma-*

Ančika je po mamini smrti iz rojstnoga rama odnesla škatlo stari kejpov

tere pa staroga očo, ka je tau?

»Tau je njigvi zakonski list od leta 1925., januara 18. Te zakonski list je Pál Koltai, notaroš, vöda na Gorenjom Seniki.«

- *Maš kejp od stare matere pa od staroga očo?*

»Mam eden družinski kejp,

mrli?

»Moja stara mati kak Sejplina, ona je šestdesetsedmoga leta, gda sem par mejsecov stara bila, oča pa že prva. Gda je moja mama z menov noseča bila, te je stara mati večkrat prajla, bar bi ge tau deklučino po taum lejpom dvorišči še leko vodila. Vodila me je nej, zato ka sem še mala bila, depa tri mejsece v kočüji me je zato še vozila.«

- *Kelko si mlajša od sestere?*

»Od starejše sestere štirinajset lejt, od druge pa dvanajset lejt sem mlajša, ge sem tak kak kakšni postržnjak, steroga so tak vküperpoškrabali.«

- *Maš še eden družinski kejp, tauga gde so naredli?*

»Tau je pri Bidarni bilau, kak je moja mama rojstno ižo mejla. Ta stara iža je dojzgorejla pa te so tam edno nauvo zozidali s cüglami, depa gda so go gorzozidali, te je prazna ostala, zato ka mati so mrli, Veronka pa Francli sta pa indrik odišla. Na kejpji je moja stara mati, vüjec Francli, Veronika, te vnuk Laci, sin od Veronike, te botra, mama, te sestra Agica pa Djančkin Djoži. Pogledni, moja stara mati je na taum kejpji že nej mlada pa itak nejma sejre vlase. Oni so vsigdar vküpspleteno meli vlese pa tak gorzasükeno. Kak lejpo dolapokošeno je še na kejpji, depa zdaj je tau že vse vküpzaraškeno.«

- *Maš eden zdavanski kejp tö.*

»Moja botra se je zdavala, ona je od mame sestra, od Veronike hči. Na kejpji je Trejza tica, Micka tica, Veronika, mama, te Pišta, druge so pa moje sestrične.«

- *Je eden kejp, gde se na kauli pelaš.*

»Tau je moj kočüj, moja mama kukrčno bildje domau pela, ge sem se pa tagorzavlejkla, tak sem mala bila, ka samo aubo je videti. Moja mama je dosta sama delala, sama je nutpregla pa ka je trbelo, tisto je s kaulami domau zvozila.«

- *Pri stüdenci so tvoja mati pa dvej sestere dolazete, ka mi-*

sliš, kama so se napautile, k meši?

»Istina, ka lejpi mandli majo nasaba, depa ne mislim, ka bi k meši šle, zato ka na nogaj šebare majo. Nikan gvüšno ka so se

Gda je mala bila, je največkrat šaupo mejla v vlasaj

napelavale, zato ka doma bi nej tak nasedjane bile.«

- *Vsepovsedik, gde si dolavzeta, gda si še mala bila, šaupo maš, te je tau moda bila?*

S sestro Agico pa bodaučim šaugorom Gyulo, steri je biu sodak na Seniki

»Te je tau bilau, te so male deklučine šaupe mele, pogledni, na ednom kejpji kak ge tak baba v rokej šaupo ma. Na drugom kejpji so me pa tak poslikali s šaupov na glavej, ka se ozajek še faros bus vidi.«

- *Vidim taši kejp tö, gde nejmaš šaupo na glavej.*

»Na taum kejpji aubo mam pa tisti štrikaš, steri je z meuv vret raso, te štrikaš sem mejla, gda sem pet lejt stara bila pa gda sem več kak deset lejt stara bila, te sem ga še ranč tak nosila.«

- *Maš eden mali kejp, gda si na sodačkom konji sejdlja, ka se je te dogajalo?*

»Tau je te bilau, gda je moj šogor Gyula sodak biu pa k sestri Agici je odo. Agica je vsigdar mena prajla, če pride Gyula, aj ge ga nutzovem. Ge sem tak dobro nej znala vogrski, ge dem tavö pa pravim: „Katona bači, gyertek be a künjaba“. Tak ka sestra Agica mena leko zahvali, ka Gyula je njeni mauž grato.«

- *Gostüvanje je tö bilau na Janezovom brejgi.*

»Tau gostüvanje je tam na Meleknom vrejeki bilau, te je taša šega bila, steri so gornosili, tisti so vküperstanili pa so se dali dolavzeti. Moški z glažom vina so se slikali, ženske pa s tortov ali vrtanekom. Moja mama vrtenek drži v rokej, drugi torto, vejn Törkine Eržike mama je, te od sausedkinje mama je še na kejpji pa Znückinoga Tonina ata, če dobro vidim.«

- *Kak te stare kejpje gledam, se tau vidi, veselo je bilau na Janezovom brejgi, nej?*

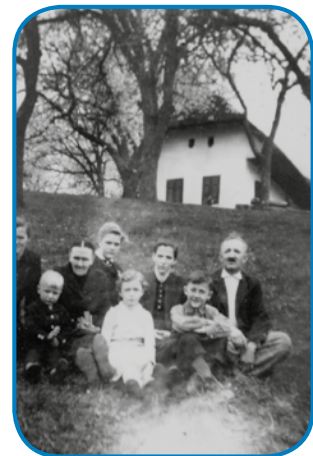
»Vejn zato je bilau te dobro, ka smo mali pa mladi bili, brez brig, ka ti je falilo, nikaney. Tau sem tam delala, ka sem stejla, leko sem larmala, leko sem se na glavau postavljala, nikoga sem nej mautila, tam je cejli brejg moj biu.«

(*Kejp na 1. strani: Ančika na kaulaj, pred kravi mati*)

Karči Holec

Kejpa starišov, stari starišov pa žlate

koga si ji erbala?

»Zdaj, gda je mama mrla pa smo šli, koma ka trbej, ka de si taneso malo za spomin, ge sem te paklin, tau škatülo odnesla, tak sem te ge te stare kejpje erbala. Gestejo taši kejpji, ka ranč ne vej, sto je gor, mama nej gučala, istina, ge sem tö nej

gde so dolavzeti, zvün nji so še paulak mama, ata pa moja najstarejša sestra. Te kejp so doma pred našim ramom naredli, te je še taša stara iža bila, taša mala, te je še nej biu gang, tistoga sta moja ata ma mama sledkar dala vcujzozidati.«

- *Gda so tvoji stari stariške*

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 40.

ZAKOJ ŽABA TREPEČE?

Etognauk smo vandrivali na zahodnom tali bregav Bükk, zdaj pa pogledimo malo na njino drugo stran! Vesnici *Újmassa* in *Ómassa* sta eričnivi po tejm, ka so tam že v davni cajtaj topili železo. V njinom muzeji leko spoznamo zgodovino té stare meštrije, štera má tam edini spomenik na Vogrskom. Če se približava večerna

vapnastoj zemlej je voda napravila dosta djam, depa lejpe slapove tö (vízesések). V bregaj Bükk so arheologi na dosta mejstaj najšli čonte pralidi, bole moderni spomeniki pa so tiste 2-3 mejtere globke lüknje, v šteraj so vugeldje in vapno žgali.

Miskolc je središče söverne Madžarske, leži tam, gde se srečata reka Sajó in potok

»Trepeče, kak žaba v žujci v Miskolci« - poznamo stari vogrski rek. Indašnja pripovejst pravi, ka je prej krčmaroškinja Kata Potyka v zamenici ladila žujco, v štero je nutskočo eden korat. Toga je na svojom talejri z veukim čüdivanjem najšo lačen gost - od tistoga ipa držijo v varaši vsikšoga februara festival žujce.

Na bregej *Avas* na srejdji Miskolca stogi kalvinistična cerkev, od štere törem se zdigava ejkstra - v njej pa držijo orgolske koncerte tö. Ta zidina je simbol mesta, võra v njenom törmi lepau igra. Na cintori najdemo nagrobne kamle v formi škrinje, tam počivata eričniva vogrskiva komičniva igralca, brata *Lababár*. Od cerkve pelajo stube prauti razglednoma törmi, v šterom deluje kavarna s čüdivitnov panoramov na Miskolc. Simbol varaša pa je grato televizijski törem tö, šteri svejti vnoči v vsefelé farbaj.

Vsikšo prvo nedelo v mejseci odavajo na placi srejdji mestne frtali *Avas* starine, vsikšo tretjo nedelo pa pridejo na senje verti in rokodelci. Če žedni gratajo, se leko podajo v vinske zamenice, štere so - kak prava rejtkost - na srejdji varaša. V centri Miskolca geste več kak osemstau takši kleti, vnauge so stare tri-štirstau lejt.

Svoje cerkve majo v mesti vsefelé võre. Pravoslavna je na priliko erična po tejm, ka gi je kejpv Črne Marije za dar dala rusoška carica *Katarina II.* Turisti pa sakralno zidino najraj gorpoiškejo zavolo njenoga 16 mejterov visikoga ikonostasa, šteroga kinča 88 kejpv. Takzvano »cerkev z deské« so kalavinge oprvim na konci 17. stolecija postavili, od tistoga mau je večkrat dojzgorejla. Leta 1997 je leseno zidino nekak drejkt gorvužgo, nazaj so go postavili s pomočjav lidi s

cejloga rosaga.

V Miskolci živé dosta mladine - sploj pa od septembra do juniuša. V takzvanom »študentskom varaši« se tistoga ipa zdržava 14 gezero štandérov, šteri se včijo na 250 lejt staroj univerzi. V njejnoj bazičnoj knjižnici držijo 30 gezero knjig, med njimi prave rejtkosti na tehnično ali naravoslovno temo.

viteške igre, najbaukše pa je, če nas znautra kaulipela »domanjo lüstvo« v indašnji gvantaj. Edna spominska tabla kaže na tau, ka je blüzi grada živejla edna najvejša vogrška igralca v 19. stoleciji *Róza Széppataki Déry*. Eden serpentín pela v *Lillafüred*, kama - med vi-

V *Diósgyóri* so Madžari že te zozidali grad z zemlé, gda so med *Karpaté* prišli - v cajti *Lajoša Veukoga* je grato najlepša zidina v rosagi

kmica, pa leko najdemo mesto za svoje šatore v kempingi vési *Szentlélek*, šteri leži najvišije v rosagi. Sausadna vesnica *Bükkszentkereszt* grtúje z leta v leto furt bole prilüblena med turisti, vej pa nas tam ne vrači samo friški luft, liki prej »zdravilni kamli« tö.

V bregaj Bükk so narodni park stvaurili leta 1977, tau pa na več kak 42 gezero hektaraj. Tam se leko španceramo ali se vozimo s piciklinom po lesej, leko splezdimo na vreve ali se spistimo v djame. Na učni potaj nam ponidijo dosta znanja o geografiji ali geologiji, za mlajše pa organizérajó »šaulo v gauški«. Klima má več obrazov: leko čütimo karpatsko, mediteransko in visokogorsko vrejmen tö.

V tom narodnom parki rastéjo rejtké orhideje, v lesej pa živi najmenje 22 gezero fajt stvarin. Med tejmí najdemo matüre, küškere, požake, sove in pirožabe ranč tak. V

Szinva. Pri tajój vodej so napravili terase, na šteraj se radi zdržavajo zalüblenci, ki dejvajo - zavolo večne lübezni - lakate na maust. Na križpautji ulic *Széchenyi* in *Kazinczy* stogi takzvani »električni policaj«, šteri je biu prvi - in dugo cajta edini - semafor v varaši. Nej daleč najdemo kip *Mancsa*, eričnoga reševalnoga psa, doma s toga mesta.

V Miskolci so leta 1823 prejkdali zidino gledališča, v šteroj so na Vogrskom oprvim v madžarskoj rejči špilali. Gnesnedén se té teater - vküper z ulicami, trgi in cerkvami - vsikšoga juniuša napuni z lidami, tistoga ipa držijo desetdnevni operni festival. Malo kisnej, septembra pa majo šegau organizérati takzvani »Cinefest«, šteri je najvejši madžarski filmski festival. Tisti, šteri pridejo na té programe, se najraj dojdjeméjo pred napisom »Hello Miskolc« nej daleč od županjske in varaške iže.

Neorenesančna palača v *Lillafüredi* je gnes luksuzni hotel - z njevgoga törma vidimo cejlo dolino med trejmi bregami

Gvüšnodostadijakovgorpoiške mestni tau *Miskolctapolca*, šteri je eričen po svojoj čüdivitnoj krajini. Tam je voda pod zemlaup v več stau gezero lejtaj võzdumbala djame, v šteraj se gnes leko kaupamo. Blüzi podzemne kaupance geste edno jezero, gde se leko vozimo s čanaklinami, turisti pa si radi poglednejo malo kapejlo v skali ranč tak. Če smo potrebni adrenalina, podajmo se na štrejko boba, na šteroj se leko čujskamo vleti in vzimi tö.

Miskolc je poznani po svojom gradi v mestnoj frtali *Diósgyör*; kama trnok dosta lüstva pride. Zidino je svojoj ženi oprvim v dar dau krau *Žigmond Luksemburški*, od tistoga mau je biu grad rezidenca šest vogrski kralic. K zidini pela šetališče, pauleg šteroga na bejdvej stranaj stogijo divdji gostanji. Gda se približavamo k gradi, se nam že audaleč poklonijo njevgvi štirge törmi. Na trgi pred zidinov majo šegau držati

sikimi kamenimi stenami - leko pridemo z malim cugom tö. Tam se nad jezerom zdigava palača, štero so na konci 1920-i lejt zozidali v štiluši djagarski dvorcov s cajta krala *Matjaša*. Nej daleč najdemo več kapniški djam (*cseppkőbarlang*), v šteraj nega praja, zatok tam leko vračimo svoja plüča. V ednom rami v *Lillafüredi* je živo eričen vogrski polihistor *Ottó Herman*, v njevgvoj iži je gnes muzej o naturi v bregaj Bükk.

Za konec sta nam ostali dve zgodovinski vesnici pauleg Miskolca. *Muhi* poznamo po veukoj bitki v leti 1241, po šteroj so Tatari võporobili cejli vogrski rosag. V *Ónodi* pa je državni djilejš leta 1707 võpravo, ka so Habsburgi več nej madžarski krali. Dosta vse kaj pa se je eške godilo v zemplénski bregaj, kama se zdej podamo ...

-dm-
foto: mtu.gov.hu in
pixabay.com

MOLITI ZA DOSTA ALI MALO DEŽI

V slovensko vesnico Stična na Dolenjskom so »bejli baratke«, cistercijani prišli že leta 1136 – sedemnajset lejt pred smrtjov stvoritela réda svetoga Bernarda. Kak je té sveteo dau pečatli svojoma cajti na kontinenti, tak veuko delo je v tistom časi v Englandi napravo **sveti Robert**

Newminstrski (Newminsteri Szent Róbert).

Prvi cistercijanski opat na britanskim otoki Robert se je naraudo kauli leta 1100 in se je trnok rad včiu. Gda so ga posvetili v duhovnika, je oprvim služo kak plebanoš v svojoj rodnoj vesi, za en malo pa je odišo za cistercijana, vej so pa za njega benediktinci nej zavolé sigurno živeli.

S prejdntjim réda Bernardom sta gratala veukiva padaša, un je Roberti zavüpo stvaurenje nauvoga cistercijanskoga klauštra z imenom »Newminster«. V prišešnji pet lejtaj je zozido eške tri samostane, vsikdar pa je austo ponizen. Robert je nutdržo cistercijanske regule, štere je dojspiso Štefan Harding (patronuš naše števanovske cerkve). Zvün toga pa je emo nauve ideje tó: njegvi baratke so v štirideset dnevaj posta leko geli samo krü in pili vodau.

Od prvi dni svoje duhovniške službe je biu dober prijatelj püščavnika Goderika. Gda ga je leta 1159 od slejdnjim gorpoisko, je med potjauv zbatežüvo in za dva kedna mrau. Že v žitki so o Roberti gučali, ka zna proroküvati, njegvi klauštri pa so preživejli vse cerkvene vi-

hére v Englandi. Njegvi dén svetimo **7. juniuša**.

Na Slovenskom radi gučijo: »Kakšo vrejmen Medarda vkane, takšo štirideset dni ostane.« Na Vogrskom ranč tak vörjejo, ka če za Medarda dež dé, te de štirideset dni tak ostalo tó. **Sveti Medard**

Svetoga Antona Padovanskoga v slovenski in vogrski cerkvaj vidimo z Božim Detetom v rokaj – po cejlom svejti se ma priporačajo v vsefelé stiskaj živeli.

pa v istini nika nema z vrejmenom, tau regulo so v dugi-dugi lejtaj na pamet vzeli pavri.

Medard se je naraudo na sövernom Francuskom leta 457. Edna legenda pripovejda o njem, ka je prej gnauk prišo eden tauvan v njegve gorice grauzdje kradnit. Dosta si je napakivo, de je pa nej najšo poti vö. Medarda služabnicke so ga pelali pred gospodara, šteri pa ga je navčo, ka je tauvanstvo grej in ma podaro vkradnjeno grauzdje. (Zatok ga držijo za patronuša vancarge tó.) Kak mladenec se je Medard spravlo s paverskim delom, po par lejtaj püšpekijške šaule pa se je donk odlaučo za duhovnika. Kak predgar je srmakom talo vse, ka je emo, živo je spokorno. Nej je čüda, ka ga je lüstvo stejlo za püšpeka meti, če rejsan je

biu že v 73. leti starosti. Eške več: lidgé so ga tak radi meli, ka so ma cerkveni voditeli zavüpali eške edno püšpekijo.

Medard je mrau kauli leta 560, frankovski krau Sigibert pa je dau nad njegovim grobom zozidati edno čüdovitno cerkev. Za svojoga patronuša ga držijo pavri – najbolje kosci –, depa pivovarge in robi v vauzaj tó. Njega prosijo vörnickete za dež ali lejpo vrejmen, in ka bi paula pa vinogradi dobro rodili. Pa ka bi se po njegovom dnevi - **8. juniuši** - nej štirideset dni lejvalo.

Vrnau tak **8. juniuša** svetimo den salezijanskoga barata in mantrnika **Istvána Sándora**. Mrau je zavolo svoje vöre v Kristoša, zatok ga je pápa Frančišek oktaubra 2013 zglaso za blajženoga.

István Sándor se je naraudo v Szolnoki v prvom leti prve svetovne bojne, njegvi oča je delo pri železnicaj. V svojom rodnom varaši se je mladenec vönavčo za šlosara, de je pa leta 1936 odišo v Budimpešto, ka bi delo v ednoj štampariji. Za en malo se ma je narodilo zelenje, ka bi grato salezijanski barat, zatok se je začno spravlati s včenjau ministrantov. Kak salezijanski pomočnik je v madžarsko sodačijo rukivo leta 1942, med bojnov je kak radijec služo na več frontaj. Leta 1944 je v Dajčlandi prišo v merkanarsko robstvo, s šteroga se je rejšo eške samo sprtoleti 1945.

V geseni 1948 je István Sándor grato glaven majster v salezijanskoj štampariji, zvün druknivanja pa je včiu mlajše tó. Z veronavukom pa se je dale spravlo eške po tistom, gda je rosag leta 1950 razpüsto meniške réde. Edni njegvi vučeniki so dobili delo pri ÁVH-ni (slüžbi za državno varnost), tak se je brž vözvejdlo njegvo spravlanje

s šaularami. Mladi barat je s foliškim pasošom že bejžo prauti avstrijskoj grajnci, gda se je na gnauk odlaučo, ka ne zapüsti svoje dijake in se povrné v Budimpešto.

Pod imenom István Kiss je delo v ednoj fabriki, de je pa rosag gorprišo na čalivanje in so ga juliuša 1952 zgra-

Engliška tradicija pripovejda, ka je püšpeka Medarda gnauk eden veuki ftič obrano od deži – eške gnes je njegvo imé povezano z mokrim vrejmenom

bili. V vauzi so ga mlatili, donk pa je nika nej vöovado. Oktaubra so ga osaudili na smrt z obejšanjom, štero saudbo so spunili **8. juniuša** 1953.

Oča Istvána Sándora je eške samo leta 1955 daubo glas, ka so njegovoga siná zavolo »hujštrivanja prauti demokraciji« vmorili. Po več kak enolejtnom iskanji so antropologi marciuša 2019 gorprišli, ka leži njegvo tejló v 301. parceli na cintori v Rákoskeresztúri. Simbolni grob blajženoga Istvána Sándora najdemo gnes v Szolnoki, pod cerkvov v središči varaša.

Pripovejdajmo zdaj o svetci, šteroga kip ali kejp najdemo v skoro vsikšoj cerkvi: tau je **sveti Anton Padovanski (Páduai Szent Antal)**. Biu je frančiškan, té baratke pa

na njegvi den blagoslavljajo lelije, štere sledik raztalajo med vörnicketami. Sveti Anton je patronuš mladožencov, depa lidam pomaga te tó, gda iškejo nika, ka so zgibili. Če rejsan je Anton daubo ime po taljanskem varaši Padovi, je biu po rodi Portugalec – naraudo se je leta 1195 v Lisaboni. Za duhovnika so ga posvetili v šestdvajsetom leti, za dve leti pa je proso svetoga Frančiška Asiškoga, ajleko stauipi v njegvi réd. Prejdjen je tau dopüsto in mladoga Antona za en malo imenüvo za prvoga profesora teologije v svojom rédi.

Anton je biu goreči predgar: kama koli je prišo, ga je poslušala puna cerkev, lidgé so v vsikšom varaši napunili trge, ka bi ga čüli gučati. Leta 1227 so ga odebrali za prejdnjoga frančiškanov na sövernom Taljanskem, de je pa Anton raj odišo v samočo klauštra v Padovi. Tam je napiso svoje erične predge o svetcaj. Dosta se je postiu in delo pokauro - tau pa je njegvo tejló dugo nej ladalo. Mrau je **13. juniuša** 1231, star komaj šesttresti lejt.

Antona so pokopali v Padovi, na njegovom grobi pa so se včasik začnile goditi čüde. Pápa je zatok ranč nej počako edno leto in ga že zglaso za svetnika. V njegvo svetišče v taljanskem varaši prihaja trnok dosta prauškarov, leta 1946 so Antona zgglasili za »cerkvenoga škönika«.

-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó

PETEK, 11.06.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 8.00 Poročila, 9.05 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.10 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Capri in Sorrento, kulinarčno-popotniška oddaja, 10.50 Ugriznimo znanost, Znanost v računalniških igrah, oddaja o znanosti, 11.30 Vrličarji, slovenska nadaljevanka, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (V.), ameriška nadaljevanka, 14.40 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.45 Kapitan Sabljezobi, norveška otroška nadaljevanka, 16.10 Holly Hobbie, kanadska mladinska nadaljevanka, 16.35 Izzivalci, EBU dokumentarni film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Prifarci slavijo 30, 2. del koncerta, 20.50 Gospa Wilson, britanska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Kdo je tu nor, koprodukcijski film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

PETEK, 11.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 8.00 Videotrak, 9.15 Poletno jutro, 11.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 11.55 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije, polfinale (M), 20.00 Kdo laže? (II.) britanska nadaljevanka, 20.55 Megla v avgustu, nemški film, 23.05 Pred vrati pekla, Detroit - razkroj, španska dokumentarna oddaja, 0.10 Videotrak, 1.05 Info kanal

SOBOTA, 12.06.2021, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program, 9.20 Sobotni krompir, 9.55 Male sive celice, OŠ Križe in OŠ 8 talcev Logatec, 10.30 Izzivalci, EBU dokumentarni film, 10.50 Holly Hobbie, kanadska mladinska nadaljevanka, 11.35 Tarča, 12.40 Na Glas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Podjetno naprej, Sončni raj, kmetovanje in turizem, 15.00 Sveti prostori, Sinagoge - nevidno in vidno, francoska dokumentarna serija, 15.50 Čokoladne sanje, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Šola po domače, hrvaški dokumentarni film, 18.30 Ozare, 18.40 Vrtno prigode, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Nov začetek, ameriški film, 21.50 Hudičeve igre (I.), ameriško-italijanska nadaljevanka, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.10 Sedmi pečat: Molitev pred zoroko, produkcijski film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.35 Napovedujemo

SOBOTA, 12.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.30 Spomini, prof.dr. Miloš Kobal-Borut, 9.45 Avtomobilnost, 15.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije, finale (Ž), 17.00 Judo, svetovno prvenstvo, 18.30 Kajak-kanu - svetovni pokal, slalom na divjih vodah, 21.05 Tatinski bankirji, francoska dokumentarna oddaja, 22.10 Zvezdana, 23.10 Koncert ob 20. obletnici delovanja skupine Nude, 0.55 Videotrak, 1.50 Info kanal

NEDELJA, 13.06.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.00 Evangeličansko bogoslužje, prenos iz Murske Sobote, 11.00 TV-izložba, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, 11.55 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Prifarci slavijo 30, 15.00 Sipel, nemški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.15 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Toskana, kulinarčno-popotniška oddaja, 18.40 Šola za pošasti, risanka, 18.50 Frfra in Čufek, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme,

20.00 Leteča Holandca, nizozemska nadaljevanka, 21.10 Intervju, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Peščeno zrno v kolesju sveta, francosko-belgijski dokumentarni film, 0.00 Violončelistka Zala Vidicin, pianist Urban Stanič (M. de Falla, Ognjeni ples), 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

NEDELJA, 13.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Koda, 8.00 Ugriznimo znanost, Znanost v računalniških igrah, oddaja o znanosti, 11.40 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 15.00 Tenis - odprto prvenstvo Francije, finale (M), 20.30 Kajak-kanu - svetovni pokal, slalom na divjih vodah, 21.30 Žrebanje Lota, 21.40 Bernard Haitink, skrivnostni maestro, angleški glasbeni dokumentarni film, 23.20 Zvezdana, 0.20 Videotrak, 1.20 Info kanal

PONEDELJEK, 14.06.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Poletno jutro, 8.00 Poročila, 9.05 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.10 Obzorja duha, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Študentska delovna brigada, dokumentarni film, 12.00 Intervju, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (V.), Ribja zgodba, ameriška nadaljevanka, 14.40 S-prehodi, dr. Miran Košuta, 15.25 Dober dan, Koroška, 15.55 Timi gre, risanka, 16.05 Šola za pošasti, risanka, 16.10 Muk, risanka, 16.25 Ribič Pepe, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Podjetno naprej, 18.00 Nejko, risanka, 18.05 Simon, risanka, 18.10 Pujsa Pepa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura Šport, Vreme, 22.50 Pisave, 23.30 Glasbeni večer: Slovenski samospjev v dialogu - Bernarda Fink, Marcos Fink, Anthony Spiri, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

PONEDELJEK, 14.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.10 Poletno jutro, 12.05 Prislunimo tišini, Kako mobilni so lahko invalidi, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.40 Bež čez jevdž v epizodi Kirgizija, dokumentarni film, 13.45 Jan Plestenjak s Simfoniki, 15.45 Po Tihem oceanu s Samom Neillom, Z ladjo Resolution na Havaje, potopis, 16.55 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 18.00 Dnevnik nekega naroda, Gnilo jajce, dokumentarna serija, 20.00 Luisa Spagnoli, italijanska nadaljevanka, 21.10 Dediščina Evrope: Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), britanska dokumentarna serija, 22.05 Podjetno naprej, 22.35 Psi brez časa, slovenski film, 0.15 Videotrak, 1.15 Info kanal

TOREK, 15.06.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 8.00 Poročila, 9.05 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.10 Pisave, 10.55 Danes dol, jutri gor, Vege hribi, slovenska nanizanka, 11.20 Družbeni fenomeni, Evtanzija, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (V.), ameriška nadaljevanka, 14.40 Duhovni utrip, 15.10 Potepanja - Barangolások, 15.40 TV-izložba, 15.55 Timi gre, risanka, 16.05 Žanov svet, risanka, 16.15 Nejko, risanka, 16.25 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, 18.00 Tib in Tamtam, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica dobre karme (III.), britanska nadaljevanka, 20.55 Sinovi burje, Zgodba o vrnitvi kraškega ovčarja na mejo med človeka in volka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Slovenija - 30, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

TOREK, 15.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.15 Poletno jutro, 13.15 Slovenski magazin,

14.00 Avtomobilnost, 14.30 Jaz sem za nič, dokumentarni film, 15.20 Bela, modra, rdeča, dokumentarni feljton, 18.00 Dnevnik nekega naroda, Balkanska krčma, dokumentarna serija, 20.00 Ogrožena mesta, francoska dokumentarna serija, 20.55 Jacqueline Sauvage, francoski televizijski film, 22.30 Na Glas! 22.45 Operacija, Rumena ptica, francoska dokumentarna oddaja, 0.00 Videotrak, 1.05 Info kanal

SREDA, 16.06.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 8.00 Poročila, 9.05 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.10 Koda, 10.55 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Družbeni fenomeni, Maraton, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 11.55 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (V.), ameriška nadaljevanka, 14.40 Osmi dan, 15.25 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.40 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.10 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Družbeni fenomeni, (Pre) velike hiše, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, Josip Vidmar: Kulturni problem slovenstva, 18.05 Slastne medvedje zgodbe, risanka, 18.10 Slastni medvedji recepti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Kar sta imela, ameriški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet, 23.50 Družbeni fenomeni, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SREDA, 16.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.40 Poletno jutro, 13.40 Špic-Cvak! Katalena, Edward Clug Valentina Turcu in mariborski baletni plešalci, 15.00 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Toskana, kulinarčno-popotniška oddaja, 18.00 Dnevnik nekega naroda, Gremo se zemljo krast, dokumentarna serija, 20.05 Na utrip srca: Animirana zgodba o Jenny Lind, švedskem slavčku, švedski glasbeni biografski film, 21.00 Žrebanje Lota, 21.15 Moje mnenje, 22.05 Ku'damm 59, nemška nadaljevanka, 23.15 Srečevanja, dokumentarni film, 0.15 Videotrak, 1.15 Info kanal

ČETRTEK, 17.06.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 8.00 Poročila, 9.05 Prišla je sreča (I.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Družbeni fenomeni, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 10.55 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Družbeni fenomeni, izobraževalno-dokumentarna oddaja, 12.00 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Severna obzorja (V.), ameriška nadaljevanka, 14.40 Slovenski utrinki, 15.05 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, 15.45 Z kot Zofka, mozaična oddaja za predšolske otroke, 16.10 Sobotni krompir, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko, Transhumanizem, 18.05 V Goščavi, lutkovna nanizanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 EkstraVisor, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), britanska dokumentarna serija, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

ČETRTEK, 17.06.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.40 Videotrak, 11.50 Poletno jutro, 13.50 Sveto in svet, 14.40 Prifarci slavijo 30, 18.00 Dnevnik nekega naroda, Pred nevihto, dokumentarna serija, 20.05 Kako izdelati, Zobna ščetka, britanska dokumentarna oddaja, 21.05 Avtomobilnost, 21.40 Čas nevarnega življenja, dokumentarni film, 22.30 J. in O. Bubenček: Doktor Živago, dueta (solisti Baleta SNG opera in balet Ljubljana), 22.55 Slovenska jazz scena: Jani Moder, Marko Črnčec, Jani Hace in Ratko Divjak, 0.55 Info kanal, 4.00 Info kanal

Zveza Slovencev na Madžarskem
in Državna slovenska samouprava
Vas lepau zaveta na predstavitev
knjige o župniki Janoši Kúhari

LOJZE KOZAR ml.: V IMENI OČÉ

stera bau v nedelo, 20. junija 2021,
po sveti meši, ob 8.15 vöri,
stero ta darüvala domanjji
župnik Tibor Tóth pa
generalni vikar Lojze Kozar ml.
v katoliški cerkvi
na Gorenjom Seniki.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
és az
Országos Szlovén Önkormányzat
tisztelettel meghívja Önt

LOJZE KOZAR: V IMENI OČÉ

című könyvének bemutatójára, mely Kúhár János
plébánosról szól. A bemutatóra 2021. június 20-án
(vasárnap) a 8.15 órai szentmisét követően kerül sor a
felsőszölnöki római katolikus templomban.
A szentmisét celebrálják:
Tóth Tibor, plébános és
Lojze Kozar püspöki helynök

Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta ETHOS LAND (SIHU190),
ki se sofinancira iz programa Interreg V-A Slovenija-Madžarska,
ponovno organizira

ETIČNI TABOR

V okviru tabora bomo našim udeležencem ponudili programe, s katerimi jim bomo
približali zavedanje, kako pomembno je poznati lastno življenjsko okolje, čas preživeti v
naravi in se družiti s pravimi prijatelji.

DATUM IN LOKACIJA TABORA

Tabor se bo izvajal v Markovcib (Slovenija) v počitniškem domu Peterloug, od 28. junija
(ponedeljek) do 2. (petek) julija 2021.

KOMU JE TABOR NAMENJEN?

Otrokom od 7. do 14. leta starosti.

PRIJAVE

Tabor je brezplačen, število udeležencev je omejeno.

Za več informacij pokličite na 0036/30/971-4948 ali na 0036/30/217-5455.

Prijave zbíramo do srede, 24. junija 2021, na naslovu Szlovén Vidék Közhasznú
Nonprofit Kft., 9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u. 1. ali na szlovenvidek@gmail.com ali
na zgoraj navedenih telefonskih številkah.

PREHRANA

Otroci bodo imeli 5 obrokov hrane dnevno, 3 glavne obroke in 2 sadni malici.

DNEVNE AKTIVNOSTI

Naši dnevi v času tabora bodo zelo aktivni. Odpravili se bomo na pohod, raziskovali gozd
in naravo, se preizkusili v različnih športnih igrah in se udeležili veliko drugih zanimivih
stvari. Delali bomo skupaj mladi in starejši. Ko pa pade mrak, bomo opazovali zvezde,
skupaj peli, si ogledali filme ter se naučili novih plesnih korakov.

Vabljeni v tabor ETHOS LAND

Zaradi negotovih epidemijskih razmer si pridržujemo pravico do sprememb!

A Szlovén Vidék Közhasznú Nonprofit Kft. az Interreg V-A Szlovénia Magyarország
program által finanszírozott ETHOS LAND (SIHU190) projekt keretében
ismét megszervezi az ETHOS LAND TÁBORT

A tábor keretében a résztvevők számára olyan programokat kínálunk, melyek révén
megismerhetik saját környezetük értékeit, kiemelve a természetben eltöltött idő és a
barátokkal való közös időtöltés fontosságát.

A TÁBOR IDEJE ÉS HELYSZÍNE

A tábor Markovciban (Szlovénia) a Peterloug pihenőközpontban fog zajlani 2021. június 28.
(hétfő) – 2021. július 2. (péntek) között.

KINEK SZÓL A TÁBOR?

7 és 14 év közötti gyerekeknek

JELENTKEZÉS

A tábor ingyenes, a résztvevők száma korlátozott.

További információk a 0036/30/971 4948-as és a 0036/30/217-5455 telefonszámokon.
Jelentkezni 2021. június 23-ig a következő elérhetőségeken: Szlovén Vidék Közhasznú
Nonprofit Kft., 9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u. 1. vagy a szlovenvidek@gmail.com e-
mail címen vagy a fenti telefonszámokon.

ÉTKEZÉS

A gyerekek számára napi ötszöri étkezés van biztosítva. 3 főétkezés és kétszer gyümölcs.

NAPI TEVÉKENYSÉGEINK

Napjaink nagyon aktívan fognak telni. Kirándulunk, feltérképezzük az erdőt, a természetet,
megmértetjük magunkat különböző sportágakban, valamint kipróbálunk még sok más
érdekes dolgot. Amikor leszáll az est filmet és csillagokat nézünk, vagy éppen gitár mellett
énekelünk és új tánc lépéseket tanulunk.

Szeretettel várunk az ETHOS LAND táborba!

A járványhelyzetre való tekintettel a változtatás jogát fenntartjuk!

Opravičilo

V zadnji številki smo narobe podnaslovili sliko na zadnji strani. Ob slovenski zagovornici
Eriki Köleš Kiss stoji pomožni škof nadškofije Budimpešta-Esztergom Gábor Mohoš. Opravi-
čujemo se pomožnemu škofu.

Uredništvo

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADZARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna
slovenska samouprava, Urad
predsednika vlade, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na
Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF; za Slovenijo 22 EUR.
Za ostale države 52 EUR ali
52 USD.
Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000.
SWIFT koda: OTPVHUHB